

UDENRIGSMINISTERIET

Lukket samråd: kort orientering om situationen i Irak og Syrien i lyset af forslag til folketingsbeslutning om dansk militært bidrag til støtte for indsatsen i Irak (Beslutningsforslag nr. B 122).

**Der er tale om et lukket samråd.**

Udenrigsministerens samlede besvarelse:

Samrådsspørgsmål A:

”Ministrene bedes give en kort orientering om situationen i Irak og Syrien i lyset af beslutningsforslaget og om nødvendigt kommentere de afgivne svar på udvalgets spørgsmål?”

Svar:

Jeg vil nu orientere om den seneste tids meget negative udvikling i Irak, hvor terrorbevægelsen ISIL har spredt død og ødelæggelse og drevet flere hundredetusinder på flugt. Den humanitære krise og sikkerhedssituationen i det nordlige Irak er fortsat yderst anspændt og giver grund til stor bekymring. FN’s Højkommissær for Menneskerettigheder, Navi Pillay, har oplyst, at ISIL systematisk har begået overgreb mod mænd, kvinder og børn på baggrund af deres etniske og religiøse tilhørsforhold, og at ISIL

udfører omfattende etnisk og religiøst baseret udrensning i de områder, hvor gruppen har kontrollen.

Der er ingen tvivl om, at **ISIL** er en af de største – hvis ikke den største – trussel det internationale samfund står over for i dag.

Terrorgruppens fremmarch skyldes interne irakiske dynamikker, men den er også uløseligt forbundet med borgerkrigen i Syrien.

En stor del af forklaringen bag ISILs fremgang i Irak ligger i den styrkeposition gruppen har opnået i Syrien, hvor den effektivt har udnyttet magttomrummet i visse dele af landet til at konsolidere sin kontrol. Omvendt har de mange nye ressourcer, som ISIL i de seneste måneder er kommet i besiddelse af i Irak, forbedret gruppens muligheder for at operere i Syrien.

Det er vigtigt, at det internationale samfund i den kommende tid på mere omfattende og strategisk vis **samtænker håndteringen af truslen fra ISIL i Irak og Syrien**. Et vigtigt skridt er netop taget med vedtagelsen af Sikkerhedsrådets resolution af 15.

august, hvor Rådet har indført sanktioner mod ISIL og andre terrorgrupper, der opererer i Irak og Syrien.

Det er også afgørende, at de **regionale aktører** kommer på banen og samarbejder om bekæmpelsen af ISIL. Iran og Saudi-Arabien har begge en klar egeninteresse i at inddæmme og bekæmpe ISIL. Jeg regner med at besøge de to lande i næste måned, hvor jeg vil gentage og forsøge at fremme dette budskab. Det er vanskeligt at forestille sig en effektiv imødegåelse af truslen fra ISIL uden et oprigtigt regionalt samarbejde. Der har i de seneste dage været relativt positive signaler fra regionen, hvor både Iran og Saudi Arabien aktuelt synes at agere konstruktivt i forhold til processen om regeringsdannelsen i Irak.

Som nævnt rækker truslen fra ISIL også ud over regionen. Ikke mindst på grund af dygtig og målrettet propaganda og rekruttering på internettet og via sociale medier, har ISIL haft held med at **tiltrække udenlandske ekstremister** fra en lang række lande,

herunder fra Danmark. Radikale udenlandske ekstremister, som på et tidspunkt vender tilbage til deres hjemlande, kan på flere måder udgøre en trussel. Med aktiv kamperfaring og et omfattende netværk i internationale islamistiske miljøer, kan de planlægge og udføre terror i hjemlandet. Ligeledes kan de ved radikaliserings af andre unge efter hjemkomsten forhøje risikoen for, at andre tilslutter sig grupper som ISIL. Vi har fra dansk side fokus på denne udfordring og er løbende i samarbejde og dialog herom med ligesindede lande.

Fra dansk side har vi klare prioriteter for vores bidrag til det internationale samfunds håndtering af situationen i Irak og afhjælpning af den krise, som ISIL har skabt:

**For det første** har vi fokus på den humanitære situation, hvor vi fortsat skal hjælpe de civile, som er blevet drevet på flugt af ISILs hensynsløse fremfærd i det nordlige Irak. Oprindeligt var det planen at tilbyde transport af humanitær nødhjælp, men FN, som

koordinerer nødhjælpen, har meddelt, at man ikke ønsker at bruge militærfly hertil. I stedet har vi på anbefaling af FN besluttet at frigive midler til opskalering af NGO'ernes humanitære indsatser. **For det andet** har vi fokus på det politiske spor, hvor vi støtter op om en snarlig dannelse af en bred samlingsregering i Irak, som aktivt og effektivt kan bekæmpe ISIL.

Fra dansk side har vi gennemgående opfordret til en snarlig **dannelse af en ny og bredt sammensat regering i Bagdad.**

Senest sammen med vores EU partnere i rådskonklusionerne af 15. august 2014. Det er ikke nogen hemmelighed, at Maliki i sin tid som premierminister i Irak langt hen ad vejen valgte at ignorere særligt den irakiske sunni-befolknings legitime krav. Marginaliseringen af sunni'erne har gjort, at støtten til ISIL og andre militante sunni-grupper i den vestlige dele af landet er vokset. Det er afgørende, at en ny regering repræsenterer alle dele af det irakiske samfund, så denne tendens modvirkes. Den irakiske præsidents nylige udpegelse af Haider Al Abadi som

premierminister-kandidat giver anledning til forsigtig optimisme. Jeg håber, at regeringsdannelsen vil ske inden for 30 dage, som det kræves i den irakiske forfatning.

**For det tredje** det sikkerhedspolitiske spor, hvor vi sammen med store dele af det internationale samfund vil bidrage til at styrke den fælles indsats for at imødegå den store trussel ISIL udgør i Irak og Syrien, men også regionalt og internationalt. Det danske bidrag til den amerikansk-ledede operation er et led i denne vigtige prioritet.

Der har i de seneste dage naturligt været overvejelser i offentligheden om, hvorvidt en udvidelse af den militære indsats i Nordirak kunne eller burde udvides til Syrien, hvor ISIL jo også er aktiv. Det har bragt Syrien tilbage på dagsordenen.

Konflikten i Syrien er gået ind i en helt ny fase siden ISILs erklæring af et kalifat i slutningen af juni. ISIL vinder forsat terræn i Syrien, og er nu begyndt at konsolidere sig med

skatteopkrævning, basale administrations- og retsstrukturer, samt olie- og gasproduktion. I Syrien er gruppen er i offensiven mod dels de moderate oprørere, dels kurderne i det nordøstlige Syrien og mod det syriske regime. Senest har ISIL som bekendt fået kontrol over Tabqah-flyvestationen i Raqqa-provinsen.

De moderate oprørere er under massivt pres og kæmper for alvor en to-frontskrig. I Aleppo, frygter man, at et angreb - fra regimet mod vest og fra ISIL mod øst - er forestående. Et sådant angreb vil være svært at modstå.

I den amerikanske administration er der stor fokus på nødvendigheden af at adressere den stigende trussel fra ISIL. Der pågår interne drøftelser om en udvidet amerikansk indsats, herunder i form af mulige amerikanske luftangreb i Syrien. Der er fortsat ikke truffet beslutninger herom, og både Det Hvide Hus og State Department understreger, at man ikke vil sætte konkret timing på. Vi forventer, at der vil gå nogle uger, før der er endelig

klarhed om vejen frem. Og derfra og til faktisk handling afvises det heller ikke, at der kan gå yderligere tid.

Luftangreb i Syrien - hvis de finder sted – kan ikke stå alene, hvis man vil ISIL til livs. En del af drøftelserne i administrationen går således også på muligheder for at styrke samarbejdet med den moderate opposition i Syrien for at presse ISIL fra både irakisk og syrisk side. Administrationen offentliggjorde den 25. maj, at man har bedt kongressen om 500 mio. USD til at træne og udstyre de væbnede moderate oprørere. Der er her tale om et markant bidrag, der potentielt kan komme til at spille en central rolle i det videre forløb alt afhængig af støttens karakter og omfang. Dialogen med Kongressen pågår fortsat, og det er vurderingen, at der vil gå et godt stykke tid (formentlig ind i det nye år) før et sådan program i givet fald vil blive løbet ordentligt i gang og have effekt på jorden. Andre muligheder for akut at øge støtten til oppositionen i Syrien undersøges også.



Selv om udviklingen i Syrien går i den forkerte retning, så fastholder vi fra dansk side, at en varig, fredelig løsning kun kan opnås politisk. Det har vi advokeret for fra starten – og det fortsætter vi med at arbejde for på flere fronter, bl.a. gennem det nye Syrien-program. Fra dansk side har vi også fokus på vigtigheden af at forme et regionalt politisk spor til løsning af konflikten i Syrien. Derfor vil jeg som nævnt om kort tid besøge regionen, så vi kan være med til at skubbe udviklingen i den rigtige retning. Vi må blive ved med at presse på og afsøge alle muligheder, så vi kan få sat en stopper for den menneskelige tragedie.

Udviklingen i både Irak og Syrien er dybt bekymrende. De to konflikter er uløseligt forbundne. Det vil være umuligt at løse den ene konflikt, medmindre man også løser den anden, selv om både Syrien og Irak har deres egne interne dynamikker. Jeg talte i begyndelsen af denne uge med FN's nye særlige udsending for Syrien, Staffan de Mistura, som til min store tilfredshed

bekræftede, at han vil fokusere på en stærkere inddragelse af landene omkring Syrien i sine bestræbelser på at genstarte dialogsporet. Fra dansk side vil vi bakke op om denne indsats og fortsat presse på for, at dette sker snarest.

MENA